



Justo Jorge  
Padron  
(1943),  
Španija

## Fragmenti o poeziji

Nikoli se nisem nagibal k pre-  
zgodnji zrelosti, niti v privlačnosti in  
kasneje izročitvi poeziji. Ko se spo-  
minjam otroštva in lastne prevzetosti  
nad svetom, ki sem ga postopoma  
odkrival, ali pa uporništvu, s katerim  
sem branil svoje prepričanje, vedno  
pomislim na človeka, ki je kasneje  
moral izročiti svojo eksistenco stvára  
poezije. Vendar so moje prve mla-  
dostniške sanje stopale v družbo z  
glasbo ali slikarstvom, in ko je pri

štirinajstih letih na moja vrata potrkala književnost in me spremenila v  
nenasitnega bralca, sem pod pazduho nosil zgoj romane.

Po opravljeni diplomi iz prava sem se posvetil juridičnim poslom in  
prav v svojem rojstnem mestu sem začutil polnost in osupljivo privlačnost  
poezije. Ta čudni odsev mene samega, ki ga je podžigala prav ista pesem  
kot oblika spoznanja, mi je vračal fragmente nekega Vsega, čemur sem  
v celoti pripadal, kakor da bi bil to po nekem sporazumu ali neizogibnem  
zapletu, ki je hkrati ustvaril hrepenečo potrebo po izrazu in stvaritvi. Od  
takrat mi je pesništvo pomenilo veliko več kot pa vljudno posvetilo,  
pomenilo mi je nezmanjšljivo nagnjenje. Postopoma, kot nekakšna omrežena  
notranjost, ki neizprosno narašča, je pričelo prekrivati mojo bit, spreminja-  
joč moje okuse in impulze, pogojevalo mi je eksistenco pred težavno verjet-  
nostjo, da bi kdaj ustvaril vredno in trajno delo. Iz življenja narediti tveganje  
v zameno za doseganje intenzivnosti same pesmi. Eksistenca za pest besed,  
ki samo nekajkrat zasijejo.

Dojel sem, da kolikor bolj bo široka in različna moja književna kultura,  
toliko laže bom našel svoj osebni izraz. Po drugi strani pa nisem pri nobenem  
pesniku našel v absolutni obliki izražene značilnosti, ki sem jih želel za svoje  
pesništvo. Kako najti delo, ki bi vsebovalo metafizično plahutanje Rilkejeve  
poezije in bleščečo senzualno strast Nerude? Kje srečati kozmični in  
telurični sij Aleixandra in redkobesedno izraznost Quasimoda ali Ungaretti-  
ja? Kje najti nasprotje: magično skrivnost Lorca in najbolj dramatične vizije  
Lautréamonta ali Blaka? Kako združiti nebeško in zemeljsko žarenje  
Hölderlina, Keatsa, Lundkvista, Trakla ali Sain-John Persa s presene-

čnji Bulla ali Mandelstama? Na kateri točki združiti dramatičnost Pessoaja, Lindegrena ali Paveseja z natančno in nežno izraznostjo Cernude ali Paza?

V naslednjih treh letih sem napisal tisto, kar lahko imenujemo moja prva knjiga: *Temni ognji*. V teh pesmih se notranjost sooča s svetom. Geslo Marcela Prousta, ki sem ga postavil za moto knjige, je pomembno za razumevanje osnovne, skupne ideje knjige: »Samo skozi spomin zadobi življenje spet svojo enotnost«. Skozi takšno perspektivo jasnosti je mogoče preučevati to knjigo kot ponovno pridobitev, ki jo omogoča spomin temnih področij, deformiranih od preteklega časa, in kjer še vedno svetijo plameni tiste polnosti odločilnega trenutka uničenja. Poezija, ki je del izkušnje in poznavanja življenja, odseva svet človeka. Poglobitev meditacije v bolečino zato, da bi našli ozračje izgubljene čutnosti. Tu ostaja razmislek doživetelega trenutka, počasno iskanje čustva, kjer plamti določeno neozdravljivo razočaranje, nezmožnost biti v svetu, ljubezen vseh časov; to je, če sklenem, elegija mladostniškega sijaja.

Na poezijo sem začel gledati ne samo kot zgolj obliko spoznanja. Iskal sem obsežnejši smisel. Po eni strani — ne da bi segel v prazno — sem si prizadeval raztegniti meje poezije na življenjske skušnje predhodne generacije. Skušal sem najti bolj kompleksno, bolj domišljijско in bolj vizionarno perspektivo z namenom, da bi jo prenovil v svoji neposredni tradiciji. Po drugi strani — daleč od sodobnikov, starih in novejših, ki so se oglasili ob koncu šestdesetih let — sem si prizadeval ustvariti samostojno pesništvo in sintetičnost, ki bi dajali jeziku isto pomembnost, prav tako človeškemu čustvu, konceptu in imaginaciji. Spričo tega sem se strinjal s kriterijem Octavia Paza, da je »bistvo poetičnega v fiksiranju trenutka v percepciji«. Pretres, ki nam ga povzroči ta trenutek, izbran med vsemi, je prav tisto, kar mi pomeni jedro odkrivanja, razodetja; kajti življenje se v tem prelomu časa ustavi in naša zavest vidi in sliši svet v njegovi bistveni resnici. To intenzivirano stanje nam posreduje poetska luč vizionarske zavesti, ki doseže najvišjo stopnjo zlitja individualnosti s kozmosom in intuicijo, ki nam jo kozmos zbuja.

Poezija je najbolj napeto življenje, usmerjeno k zadnjemu spoznanju, nedosegljivemu logičnemu mišljenju, kajti samo s posredovanjem poetske imaginacije dosega človek skrivnost. Verjamem v moč razodetja poezije kot v najbolj vzvišeno moč, in prav tako menim, da je poezija najbolj visokega leta tista, ki jo vodi prav ta smoter: pot do spoznanja še globlje realnosti. Samo prek poetske vizije se nam prebujajo prostori resnice Vsega, ki mu pripadamo. Poezija, v svojem najbolj osvetljenem in resničnem smislu, pomeni utemeljiti razodetje.

Leta 1973 sem sklenil, da se odpovem svojemu advokatskemu poklicu, da bi sprejel tvegano avanturo poezije in se v celoti posvetil njenemu svobodnemu in zahtevnemu razvoju. Toda tisto leto, ki je bilo zame neustvarjalno, me je na koncu obdarilo z bogatim presenečenjem: z novo zbirko, *Krogi pekla*.

Zamišljam si, da se v življenju kašnega pesnika zelo malokrat zgrne prava poplava sovražnih okoliščin, ki mu zdrvijo čez ustvarjanje in da je prav njihova dovršitev tisto, kar ga reši. *Krogi pekla* so pomenili sestop k najbolj neznanemu, nerazrešljivemu labirintu, kjer človeško bitje izgubi svojo identiteto in občuti in trpi svet preobrazbe in tesnobe. Medtem ko so se v prejšnjih knjigah vrstili, vedno redkeje, odrešujoči postanki, je slednji svet »zaprt in brez izhoda«, v njem uničenje napreduje neusmiljeno do konca.

Ne vsebuje nobene konotacije s krščanskim ali dantejevskim peklom, niti s Sartrovim stavkom: »Pekel, to so drugi«, kajti gre za individualni pekeli, ki pa je hkrati pekeli vsakega človeka. Lahko bi dejali: »Pekel sem jaz, ki sem vsi drugi«. To delo, v svojem najširšem pomenu, hoče biti kozmogonija sodobnega človeka s ponovno stvaritvijo destruktivnih in mračnih mitov njegove zgodovine in drugih prestižnih tem človeškega trpljenja. V tej knjigi se sklene proces dramatičnega pogrezanja, pričetega v zbirki *Temni ognji*.

Pesnik se mora roditi in umreti v vsaki knjigi. Ne preseneča, da sem se hotel prenoviti v vsaki izmed svojih pesniških izročitev znotraj neke notranje koherentnosti, skladnosti, da ne bi sodeloval pri našemljani igri ter hkrati preprečil najslabše vrste manirizem: biti kopija. V tem procesu besednega krčenja, ki je vzniknil s pisanjem *Krogov pekla* in ga je motivirala želja, dati pesmi največjo stopnjo očiščenja, sugestivnosti in lirizma, sem napisal *Brezo v plamenih* ter v zbirki *Otesnita* nadaljeval z izpopolnjevanjem izraza. Ohranil sem nekatere stilistične značilnosti, toda modificiral sem tematsko usmerjenost. Volja je vztrajala pri pridevniški obnovi, prehod jaza k nedoločeni množini, kot tudi trajnost čutnega jezika, ki želi pobegniti od abstrakcije in v zameno ponuditi senzualnost in čutnost magičnih trenutkov sreče in ljubezenskih tesnob.

Vsaj v mojem primeru je večina pesmi plod vehementnih intuicij, ki so zdrvele skozi bleščavo sanj. Le redkokdaj sem pesem dodelaval z določenim namenom in zadovoljivim rezultatom. Brez večjega pomena je torej priznati, da sem hotel v vsaki novi zbirki združiti, spojiti dve glavni črti svoje poezije: vizionarsko in agonično s himnično in radostno s pomočjo čudežnosti ustvarjenega, ta preplet mračnosti in svetlobe pred simboli in miti, ki spremljajo človeka od prvih korakov na Zemlji. Zato bi bilo odveč trditi o moji veri v navdih, toda še vedno mislim na natančno in nepretrgano delo, ki omogoča, da obvladaš in ohraniš v svoji prihodnji resnici to magmo, ki nam takoj zapusti sijaj pesniške intuicije. Umetnik in rokodelec skupaj in neločljiva proti skupnemu cilju.

Prevedel Jadran Sterle